

แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมือง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

GUIDELINES OF EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR CITIZENSHIP OF UNDERGRADUATE STUDENT, SILPAKORN UNIVERSITY

Received:	July	2, 2019
Revised:	November	8, 2019
Accepted:	November	12, 2019

ประภัศสร ถวายนิล (Prapadsorn Thawainin)^{*}
ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา (Tippawan Sukjairungwattana)^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ระดับลึก จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ส่วน คือ แบบสอบถามและแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที่การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ระดับลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ช่วงอายุ ระดับชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ ระดับเกรดเฉลี่ย และสถานที่พักอาศัย ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ปัจจัยด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ ส่งผลต่อการ

^{*} นักศึกษาปริญญาโทมาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Master's degree students Faculty of Education Silpakorn University.

^{**} อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Dr. Lecturer at the Faculty of Education Silpakorn University.

สร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเข้าใจ ส่งผลต่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง “การเคารพกฎหมายและกติกาสังคม” คือ อาจารย์ต้องส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถยอมรับในบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ และเคารพกติกาที่ตกลงร่วมกันในสังคม มหาวิทยาลัยต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเนื้อหาในหลักสูตร ด้านการจัดการศึกษา รวมถึงด้านการเรียนการสอน และผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนต้องมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดมาตรการ ระเบียบขั้นตอน และติดตามผล เพื่อลดการผลิิตบัณฑิตที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เรื่อง “การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น” คือ อาจารย์ควรฝึกฝนให้นักศึกษามีคุณธรรม มีจริยธรรมในวิชาชีพ รู้จักเสียสละ และมีจิตอาสา ซึ่งนำไปสู่การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น และผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนต้องสอนให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ โดยอาจยกตัวอย่างจากประสบการณ์จริง เรื่อง “การมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น” คือ นักศึกษาควรมีการปลูกฝังในเรื่องของการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อเวลา รับผิดชอบต่อภาระงาน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และการให้นักศึกษาได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างผลงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยเฉพาะ เรื่อง “การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก” คือ อาจารย์ควรตระหนักให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และนี่ถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คือ มหาวิทยาลัยควรมียุทธศาสตร์กลยุทธ์ โครงการ พัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี คือ ผู้บริหารและอาจารย์ต้องทำให้นักศึกษาอยู่ด้วยตนเองได้อย่างมีความสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จ และไม่เกิดปัญหา

คำสำคัญ : แนวทางในการจัดการศึกษา / การสร้างความเป็นพลเมือง / นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The research objective of this study were 1) study level of educational management of citizenship and level of educational management of citizenship of undergraduate student, Silpakorn University. 2) compare level of educational management of citizenship of undergraduate student, Silpakorn University classified by personnel factors. 3) study factors affecting of citizenship of undergraduate student, Silpakorn University. 4) study guidelines of educational management of citizenship of undergraduate student, Silpakorn University. Samples from stratified sampling consisted of 400 undergraduate student, Silpakorn University, academic year 2018 and 6 teachers and administrators for in-depth interview. A questionnaire and in-depth interview guidelines were contracted and use as tools to collect data. Data were analyzed by using descriptive statistics, independent samples t-test, one-way analysis of variance, multiple regression analysis and content analysis.

The research results revealed that 1) Educational management level to create citizenship and citizenship levels of undergraduate students Silpakorn University is at a high level. And when considered in each aspect, found that it was at the high level in all aspects. 2) Citizenship level of undergraduate students Silpakorn University Classified by personal characteristics, found that age range, grade level, year group program And the average monthly income Affect the citizenship level of undergraduate students Silpakorn University Statistical significance at the level of 0.05, gender, average grade And accommodation Affect the citizenship level of undergraduate students Silpakorn University Without statistical significance. 3) Factors affecting citizenship of undergraduate students Silpakorn University found that content factors And the use side Effecting the citizenship building of undergraduate students Silpakorn University With statistical significance at the level of 0.05. In the aspect of educational management Teaching And understanding Effecting the citizenship building of undergraduate students Silpakorn University Without statistical significance. 4) Guidelines of educational management for citizenship building of undergraduate students Silpakorn University on "Respecting the Law and Social Rules" is Teachers must encourage students to accept the norms set by society. And respecting the rules agreed in society The university must prepare both the content of the course Educational Management Including teaching and learning, administrators and teachers must have a vision to set measures. Procedures and follow-up in order to reduce the production of graduates without quality or without social responsibility. The subject of "respect for the rights and freedoms of oneself and others" is that teachers should train students to be virtuous. Have professional ethics Knowing the sacrifice and volunteer spirit which leads to respect for the rights and freedom of oneself and others. And administrators and instructors must teach students knowledge and understanding, which may be based on real experience. "Reason to listen to the opinions of others" is that students should be cultivated in the responsibility of time. Responsible for workload Responsible for their duties And allowing students to show creativity In creating work together as a group By having students especially participate. The subject of "Responsibility to oneself, community, nation and world society" is that teachers should recognize that students are responsible for their duties. And think of the greater part than. That is, the university should have a strategic strategy for the undergraduate student development program, that is, administrators and professors must make students live on their own, happily responsible for themselves and society. Complete their duties And not a problem.

Keywords: *GUIDELINES OF EDUCATIONAL MANAGEMENT / CITIZENSHIP / UNDERGRADUATE STUDENT, SILPAKORN UNIVERSITY*

บทนำ

แนวคิดในการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชน เป็นเรื่องที่แทบทุกประเทศในโลกพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นและให้ความสำคัญมาโดยตลอด เพราะต่างตระหนักถึงความจำเป็นและคุณค่าของความเป็นพลเมืองที่จะเป็นเครื่องมือนำพาประเทศให้อยู่รอดและก้าวพ้นวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเมื่อประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมส่งผลต่อการสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง หลายประเทศที่พัฒนาแล้วมีความตระหนักดีในเรื่องดังกล่าว จึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนตั้งแต่ระดับเยาวชน และขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (civic/citizenship education) เข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ (compulsory education) ซึ่งในหลายประเทศทั้งยุโรปและเอเชียสามารถ จัดการศึกษาจนประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ แม้จะดูเหมือนว่าการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองนั้นเป็นเรื่องที่มีมาช้านาน มีการศึกษาแล้วเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ พบว่า เรื่องนี้ยังคงอยู่ในกระแสและได้รับความสนใจจากทั้งนักรัฐศาสตร์และนักการศึกษา มีการแผ่ขยายขอบเขตของการศึกษาทั้งในเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการสอนออกไปอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุที่สังคมมีความผันผวนแปรเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนยังคงเป็นเรื่องที่มีพลวัตอยู่ด้วยเช่นกัน (เลิศพร อุดมพงษ์, 2560: 1)

จากความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองให้แก่ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ที่จะพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และตระหนักถึงความจำเป็นและคุณค่าของความเป็นพลเมืองที่จะเป็นเครื่องมือนำพาประเทศให้อยู่รอดและก้าวพ้นวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมหาวิทยาลัยศิลปากร มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิต ผู้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วยวิสัยทัศน์ “ศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์” และมีปณิธานมุ่งหวังที่จะนำความรู้ในวิชาชีพเผยแพร่ สู่ชุมชนด้วยการ “สร้างสรรค์ศิลปะ วิทยาการ และภูมิปัญญาเพื่อสังคม” โดยยึดมั่นในศรัทธาและความเชื่อที่ว่า “ศิลป์และศาสตร์ สร้างสรรค์ชาติยั่งยืน” อันเป็นปรัชญาของมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังหล่อหลอมบัณฑิตตามขีดความสามารถหลักของสถาบัน (Silpakorn) คือ มีศักดิ์ศรีแห่งตน (Integrity) ซึ่งมหาวิทยาลัยศิลปากร มุ่งเน้นสร้างค่านิยมอันดีงามของบัณฑิต ให้เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญทางจริยธรรม (Moral Courage) และมีความเป็นกัลยาณมิตร (Amicability) จึงบริบูรณ์ในความรู้วิชาการ คุณธรรมวิชาชีพ จักได้เป็น “บัณฑิต” สมสง่าศิลปากร ทั้งนี้ มีหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษา โดยกองกิจการนักศึกษา ได้กำหนดจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อสร้างกระบวนการ ชัดกลานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมที่มีความเป็นพลวัต เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เสริมสร้างประสบการณ์ ให้นักศึกษาพร้อมสู่การเป็นพลเมืองสังคม และพลเมืองโลก โดยมีหน้าที่สำคัญในการเสริมสร้างความรู้รับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่ของนักศึกษา ส่งเสริมระเบียบวินัยนักศึกษา ตลอดจนการสอบสวนพฤติกรรมและวินัยนักศึกษา เพื่อกำหนดบทลงโทษในการแก้ไขพฤติกรรมต่อไป ทั้งนี้เพื่อการติดตามกวดขันความประพฤติและวินัยนักศึกษา ด้วยหวังว่าจะสามารถดำเนินการตามพันธกิจ และเป็นไปตามนโยบายส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิการนักศึกษา (กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561)

ตั้งข้อความที่ได้กล่าวมาข้างต้น ถึงความสำคัญของแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมือง ผู้ทำการวิจัยในฐานะนักศึกษาศาสาวิชาพัฒนศึกษา จึงใคร่มีความสนใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถที่จะส่งเสริมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมือง ทั้งนี้ เมื่อนักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมส่งผลต่อการสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

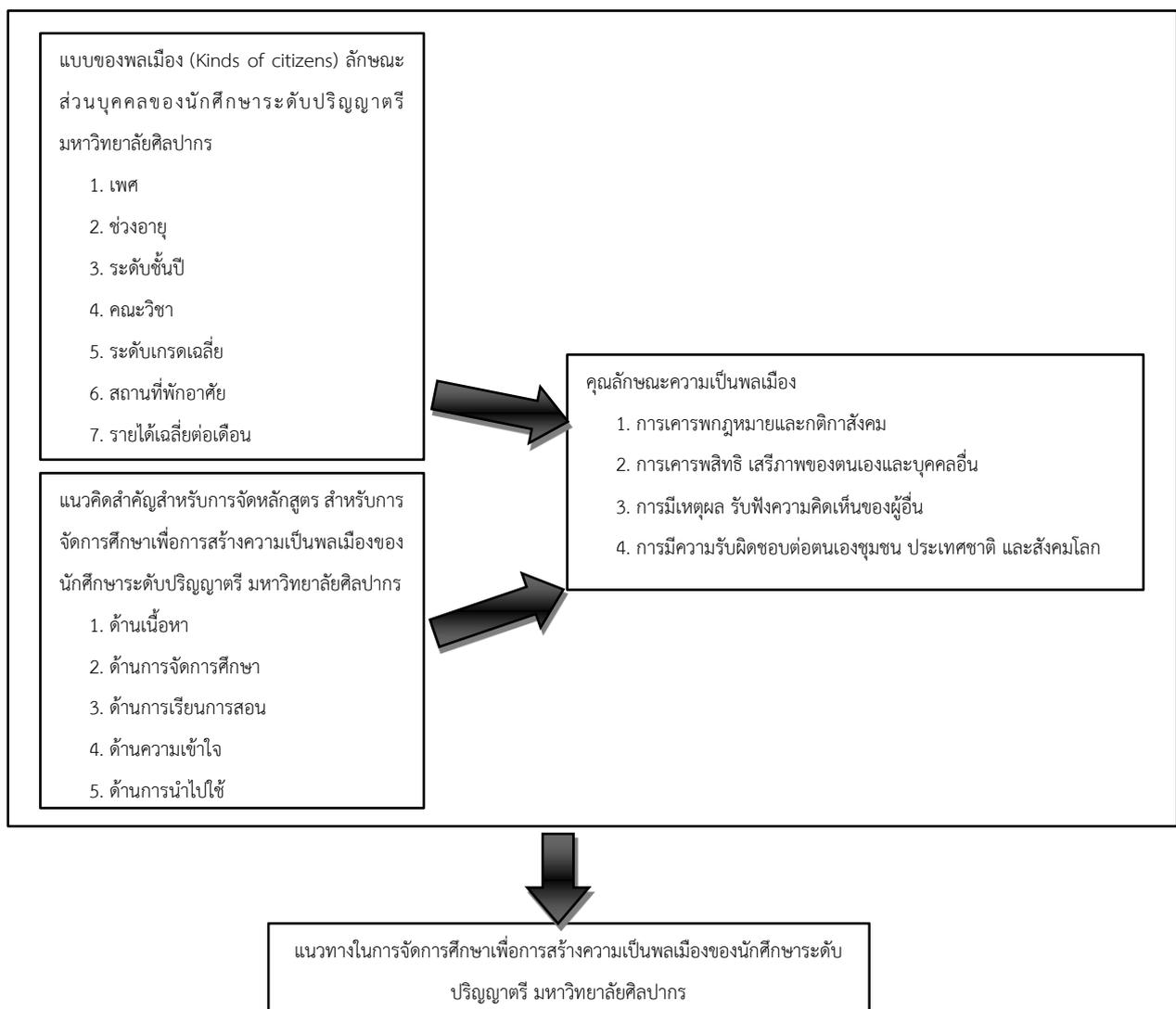
1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการกำหนดตัวแปรอิสระตามแนวคิดของ Westheimer, J. and Kahne, J. Educating the “Good” Citizen: Political Choices and Pedagogical Goals. (2016) ที่กล่าวถึงแบบของพลเมือง (Kinds of citizens) 3 ประการ คือ 1) พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) 2) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Participatory citizen) และ 3) พลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมในสังคม (justice-oriented citizen) และแนวคิดของวิชัย ภูโยธิน (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาความเป็นพลเมืองในระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดความเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญและพึงปฏิบัติ ดังนี้ ประการแรก คือ การเคารพกฎหมายและกติกาสังคม ประการที่สอง คือ การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น ประการที่สาม คือ การมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และประการสุดท้าย คือ การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ซึ่งการนำหลักแนวคิดทั้ง 4 ประการนี้ มาเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variables) ของความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจากเป็นลักษณะแนวคิดในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่เป็นสถาบันในระดับอุดมศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว คุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี ที่สำคัญ และพึงปฏิบัติ จึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการพัฒนาแนวทางในการจัดการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงจุดที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรตามในการวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามแนวคิดของ สุทธิรักษ์ โรจนหัสติน, เรชา ชูสุวรรณ และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2560) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการศึกษา ด้านการ

เรียนการสอนด้านความเข้าใจ และด้านการนำไปใช้ และแนวคิดของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ (2557) ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับการจัดหลักสูตร คือ 1. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนมีวุฒิภาวะทางความคิด สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น 2. กำหนดสาระสำคัญของเนื้อหาในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองซึ่งสามารถสรุปคุณสมบัติของวัฒนธรรมพลเมืองได้ 3 ประการ คือ 1) ความรู้สึกมีส่วนร่วม สำนักเคาฟในกติกาสังคม และคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (Civic engagement) 2) ความรู้สึกเท่าเทียมกันทางการเมือง (Political equality) และ 3) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความไว้วางใจ และความอดทนอดกลั้น ในความแตกต่าง (Solidarity, Trust and Tolerance) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่อประเมินแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยอ้างอิงจากสถิตินักศึกษาจำแนกตามสภาพปีที่ได้รับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5,992 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane,1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น (Level of Confidance)95% สำหรับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5

ตารางแสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะวิชา

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์	127	20
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	111	14
คณะโบราณคดี	349	51
คณะมัณฑนศิลป์	277	19
คณะอักษรศาสตร์	965	67
คณะศึกษาศาสตร์	528	54
คณะวิทยาศาสตร์	747	21
คณะเภสัชศาสตร์	179	18
คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	918	32
คณะดุริยางคศาสตร์	103	9
คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร	144	12
คณะวิทยาการจัดการ	1,004	52
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	394	16
วิทยาลัยนานาชาติ	146	15
รวมทั้งหมด	5,992	400

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คือ กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และแบ่งเป็นกลุ่มละ 2 คน เพื่อให้ครอบคลุมกับสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย คือ กลุ่มสาขาศิลปะและการออกแบบ กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และกำหนดตัวแปรเพื่อการวิเคราะห์และนำไปสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่องแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร แบบสอบถามฉบับดังกล่าวแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร แบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแบบ Likert scale (Likert, 1961)

ตอนที่ 3 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. แบบสัมภาษณ์

ในการกำหนด กระบวนการวิธีการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถาม

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้จัดการลงรหัสข้อมูล แล้วนำมาประมวลผล และวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากดำเนินการเก็บรวบรวม เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้

2) บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์

3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4) ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

โดยการประมวลผลข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ใหญ่ ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมือง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อทราบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้หาระดับค่าเฉลี่ยของข้อมูล และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวัดการกระจายของกลุ่มข้อมูล

3) การวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลใช้ independent t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance: ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธี Least-significance difference (LSD)

4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise multiple regression analysis)

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 มาสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

2. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการวิจัยแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามประเด็นการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำเสนอในรูปแบบการบรรยายความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันของข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูล ตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับ ที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผล ซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณนา นำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร 14 คณะวิชา ทั้งหมดจำนวน 400 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดเป็นจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1. สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ช่วงอายุ ระดับชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ ระดับเกรดเฉลี่ย และสถานที่พักอาศัย ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ปัจจัยด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ ส่งผลต่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเข้าใจ ส่งผลต่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.1 การเคารพกฎหมายและกติกาสังคม

4.1.1 อาจารย์ต้องส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถยอมรับในบรรทัดฐาน ที่สังคมกำหนดไว้ และเคารพกติกาที่ตกลงร่วมกันในสังคม

4.1.2 มหาวิทยาลัยต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเนื้อหาในหลักสูตร ด้านการจัดการศึกษา รวมถึงด้านการเรียนการสอน

4.1.3 ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนต้องมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดมาตรการ ระเบียบขั้นตอน และติดตามผล เพื่อลดการผลิตบัณฑิตที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

4.2 การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น

4.2.1 อาจารย์ควรฝึกฝนให้นักศึกษามีคุณธรรม มีจริยธรรมในวิชาชีพ รู้จักเสียสละ และมีจิตอาสา ซึ่งนำไปสู่การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น

4.2.2 ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนต้องสอนให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ โดยแยกตัวอย่างจากประสบการณ์จริง

4.3 การมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.3.1 นักศึกษาควรมีการปลูกฝังในเรื่องของการมีความรับผิดชอบต่อเวลา รับผิดชอบต่อภาระงาน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

4.3.2 การให้นักศึกษาได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างผลงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยเฉพาะ

4.4 การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

4.4.1 อาจารย์ควรตระหนักให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และนึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

4.4.2 มหาวิทยาลัยควรมียุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการ พัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี

4.4.3 ผู้บริหารและอาจารย์ต้องทำให้นักศึกษาอยู่ด้วยตนเองได้อย่าง มีความสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จ และไม่เกิดปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

เพศ ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ณฤทธิ์ จันทนวรรณ (2558) พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และกัลย์ธีรา สุขก่า (2554) พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่มีเพศต่างกัน มีความเป็นพลเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากร มีการพัฒนาการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกกลุ่มมีความเป็นพลเมือง อาทิ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร และด้านการสอนเพื่อให้นักศึกษานำไปใช้

ช่วงอายุ ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับณฤทธิ์ จันทนวรรณ (2558) พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เนื่องจากระดับของช่วงอายุที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักศึกษามีลักษณะทางความคิดหรือเจตคติที่แตกต่างกัน อาทิ ในวัยเด็กก็มีความคิดในเรื่องเกี่ยวกับการเล่น ส่วนช่วงวัยรุ่นก็จะมุ่งไปทางการเรียนหรือการประกอบอาชีพ

ระดับชั้นปี ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับพนพล เทียนเพิ่มพูน (2546) พบว่า ชั้นปีที่ศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากระดับชั้นปีมีความแปรผันตรงกับช่วงอายุ คือ ระดับชั้นปีและช่วงอายุที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักศึกษามีลักษณะทางความคิดหรือเจตคติที่แตกต่างกัน

กลุ่มสาขาวิชา ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับปภัสสร ไพบุญยัฐิทธิพรชัย (2553) ได้ศึกษาการศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพาณิชย์การบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สาขาที่ศึกษาที่ต่างกันมีความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละสาขาวิชาจะมีลักษณะจุดเด่นที่ต่างกัน อาทิ สาขาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต้องการนักศึกษาที่มีทักษะทางสังคมและวัฒนธรรม ขณะที่สาขาทางด้านศิลปะต้องการนักศึกษาที่มีทักษะทางทัศนศิลป์ เป็นต้น

ระดับเกรดเฉลี่ย ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่วัลภา โดงกุล และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2559) พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดเลย ที่มีระดับเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันจะมีความพร้อมทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปภัสสร ไพบุญยัฐิทธิพรชัย (2553) ได้ศึกษาการศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพาณิชย์การบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนที่ต่างกันมีความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากระดับเกรดเฉลี่ยหรือผลการเรียนของนักศึกษา อาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมือง แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลมากกว่า อาทิ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการมีจิตสาธารณะ เป็นต้น

สถานที่พักอาศัย ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับณฤทธิ์ จันทนวรรณ (2558) พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งผลการวิจัยเชิงคุณภาพก็มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมหรือสถานที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้ลักษณะนิสัย และแนวความคิดของนักศึกษาแตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับวัลภา โดงกุล และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2559) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ของครอบครัว มีความพร้อมทางอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากอาจเป็นเพราะนักศึกษาทราบถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของตนเอง และได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษา โดยตระหนักถึงความเป็นพลเมืองอยู่บ้าง จึงทำให้นักศึกษา

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีระดับความเป็นพลเมืองไม่แตกต่างกัน

ด้านเนื้อหา ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับชวมนะรณ ฮาง (2017) พบว่า พบว่า ความต้องการจำเป็นในการปฏิรูปการบริหารการศึกษาเพื่อเสริมสร้างพลเมืองคุณภาพ อันดับที่ 3 คือ การปฏิรูปการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์รอง คือ (3.1) ดำเนินงานการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นประจำเพื่อเสริมสร้างพลเมืองคุณภาพ (3.2) ส่งเสริมวิธีการสอนเพื่อเสริมสร้างพลเมืองคุณภาพ (3.3) บูรณาการความเป็นพลเมืองที่ดีในหลักสูตร และคู่มือการเรียน เพื่อเสริมสร้างพลเมืองคุณภาพ และวิทยา เจริญผล (2545) ที่พบว่าประสิทธิผลของโครงการฝึกอาชีพพระยะสัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ของวิทยาลัยการอาชีพเทิง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2541 – 2542 ในด้านเนื้อหาวิชาที่นำมาใช้สอนในการฝึกอาชีพในภาพรวม มีผลการประเมินในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนา นักศึกษาทางด้านเนื้อหาในหลักสูตร จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในด้านการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ระดับความเป็นพลเมือง โครงการฝึกอาชีพพระยะสัน และการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เป็นต้น

ด้านการจัดการศึกษา ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับทรงสิริ วิชิรานนท์ และอรุณี อรุณเรือง (2559) ที่พบว่าความจำเป็นในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านหลักสูตร ลำดับสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมีความทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้หลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่มีมาตรฐานเดียวกัน จึงส่งผลให้การจัดการศึกษา ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านการเรียนการสอน ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับชวณชม ผดุงนาม (2546) ที่พบว่าบทบาทของครูผู้สอนในการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่าด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้หลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่มีมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้มีการเรียนการสอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ทำให้ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านความเข้าใจ ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสิริจร พรเสนา (2550) ที่พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจการอ่านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 โดยผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้ความ

เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกับผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากด้านความเข้าใจในหลักสูตรของนักศึกษา อาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมือง แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลมากกว่า อาทิ ด้านการนำเนื้อหาในหลักสูตรไปใช้จริง เป็นต้น

ด้านการนำไปใช้ ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับวรรณกรรม คำพวงพีร์ (2559) พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มีน้ำหนักความสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม ยอมรับความแตกต่าง มีความเท่าเทียมกัน และมีอิสรภาพและพึ่งตนเอง และอภิชาติ ใจกล้า (2548) ที่พบว่าพฤติกรรมของครูด้านวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูในอำเภอแก่งกระจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าครูมีพฤติกรรมด้านวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากการมุ่งเน้นให้นักศึกษานำเนื้อหาในหลักสูตรเพื่อการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน จะส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถนำมาจัดทำข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเนื้อหา จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านเนื้อหาส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร สถานศึกษา ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ควรมีการจัดทำเนื้อหาในหลักสูตรให้เท่าทันกับภาวการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน โดยใช้สื่อสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ และมีความสุขในการใช้ชีวิตในสังคมต่อไป

2. ปัจจัยด้านการนำไปใช้ จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการนำไปใช้ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร สถานศึกษา ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนควรจัดการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นให้แก่ศึกษา อาทิ ความเป็นพลเมือง ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ศึกษาสามารถนำประสบการณ์ที่ตนเองมี ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสื่อสารสนเทศ เทคโนโลยี และทักษะอาชีพ เพื่อให้ได้รูปแบบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2. ควรมีการวิจัยโมเดลเชิงสาเหตุที่อธิบายระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมือง ทั้งอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

3. ควรศึกษาปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อาทิ ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ปัจจัยทางด้านทักษะวิชาชีพ และปัจจัยทางจิตวิทยา เป็นต้น

References

- Bunsoon, S. (2012). “khwāmphungphōchāi khōng nisit thī mī tō kān rīan kānsōn khōng mahāwitthayālai mahāchulālongkōrātrāchawitthayālai chāngwat Phra Nakhōn Sī ‘Ayutthaya’” [Student satisfaction With the teaching and learning of the university Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakhon Si Ayutthaya Province]. Philosophy thesis Faculty of Management Studies College.
- Coming, O.W. “Comparison of Three Algorithms for Analyzing Questionnaire-type Needs Assessment Data to Establish Need Priorities.” *Journal of Instructional Development*. 8, 1985.
- Dongkul, W. and Wongkumsin, T. (2016). “kān tangpaomāi sūan bukkhon kān sanapsanun thāng sangkhom kān phachōen panhā læ khwām phrōm thāng ‘āchīp khōng nakrīan witthayālai ‘āchīwasuksā lōei’” [Setting personal goals Social support, coping And professional readiness of vocational college students]. *The College of Developmental Sciences Puey Ungphakorn. Journal of the Graduate School Volunteer Year 13, Issue 1 July - December 2016*.
- Education Affairs Division, Silpakorn University. (2018). Accessed on 30 April 2018. accessible from http://dsa.su.ac.th/ksu/?page_id=68
- Inpung, C. (2006). “suksā saphāpwætloṃ thāngkān rīan khōng rōngriān Chon Burī suk bot samnakngān khēt phūnthī kānsuksā Chon Burī khēt nung” [Study the learning environment of Chonburi school "Suk chapter", Chonburi Educational Service Area Office 1]. Master's thesis Burapa university.
- Jaikla, A. (2005). “phruttkam khōng khruḍā nawi chā kān tām nāeo patirūp kānsuksā khōng khru nai ‘amphōe kāeng krachān sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā phet burī khēt sōng’” [Academic teachers' behavior according to the educational reform of teachers in Kaeng Krachan district Under the Office of Phetchaburi Educational Service Area 2]. Master of Education Thesis Suan Dusit University.
- Jaroenpol, W. (2002). “prasitthiphon khōng khroṅkān fuk ‘āchīp raya san rōngriān tamruāt trawēn chāidāen ‘annuāng māchāk phrarāchadamri ... khōng witthayālai kān ‘āchīp thōeng chāngwat chīang rāi pīkānsuksā sōngphanharōjsīsīp‘et - sōngphanharōjsīsīpsōng’” [The effectiveness of short-term career training programs Royal Border Patrol Police School Of Thoeng Vocational College Chiang Rai Province Academic Year 1998-1999]. Master of Education Thesis Uttaradit Rajabhat University.

- Jinthanawat, B. (2015). “nǣōthāng k̄āntē rī yom khwām phrōm nai k̄ānprakōp ‘āchīp khōng naksuksā Mahāwitthayālai Sinlapakōṅ phūā rōng rap k̄ān khao sū prachākhom sēthakit ‘Āsian” [Guidelines for preparing students for occupation of Silpakorn University To support the entry into the ASEAN Economic Community]. Master of Business Administration Thesis Nakhon Pathom Rajabhat University.
- Junnumchu, N. and Sukjairungwattana, T.. (2018) “nǣōthāng k̄ānphatthanā ‘āchīp thaksa wichāchīp khōng naksuksā sathāban ‘āchīwasuksā phāk klāng sī phūā k̄ānphatthanā sapphayakōṅ manut sū prathēt Thai 4.0” [Career development guidelines, vocational skills of vocational institutes students in the central region 4 for human resource development to Thailand 4.0]. Faculty of Education Silpakorn University. Received research grants from the Department of Educational Foundation. Faculty of Education Silpakorn University Fiscal year 2017.
- Keawta, R. (2008). “pach̄ai thī mī khwāmsamphan kap phruttkam k̄ānrappathan ‘āhān læ ‘ōk̄kamlang k̄āi khōng bukkhalakōṅ Khana Phǣtthayasāt rōngphayabān rāmāthibōdī” [Factors related to eating and exercise behavior of faculty of medicine personnel Ramathibodi Hospital]. Master of Science thesis Mahidol University.
- Nilsuk, P. (2012). “k̄ānphatthanā wēp fuk ‘oprom samatthana phanakngān mahāwitthayālai s̄ai wichākān læ s̄ai sanapsanun wichākān mahāwitthayālai theknōyīphrachōṅmkhao phranakhōṅnūā” [Web development training for academic staff and academic staff Academic support line King Mongkut's University of Technology North Bangkok]. Academic Service Journal Prince of Songkla University Year: 23 Issue Number: 2 Page Number: 115-128 Year: 2012.
- Padungnam, C. (2003). “botbāt khōng khru phū soṅ nai k̄āndamnoēn ngān wichākān rōngriān prathom suksā sangkat samnakngān k̄ān prathom suksā ‘amphoē thā mai ch̄angwat ch̄anthaburī” [The role of teachers in the implementation of academic tasks in primary schools Under the Office of Tha Mai District Primary Education, Chanthaburi Province]. Master's thesis Burapa university.
- Pooyothin, V. and Faculty. (2008). “nāthī phonlamūang watthanatham læ k̄āndamnoēn chīwit nai sangkhom” [citizens' duty Culture and lifestyle in society]. Bangkok: Alphabet Charoenwat.

- Rinnasuk, S. (2003). “khwāmtoṅkān mī sūan rūam čhatkān suksā nai thoṅgthin khōṅ samāchik ‘ongkōn pokkhrōṅ sūan thoṅgthin nai čangwat Nān” [Needs to participate in local education of members of local administrative organizations in Nan Province]. Master of Education Thesis Uttaradit Rajabhat University.
- Rodchanahudsadin, S., Chusuwan, R. and Sungthong, A. (2017). “lak khit samkhan khōṅ kānčhatkān suksā phūā khwāmpen phonlamuāṅ Significant Principles of Educational Management for Citizenship” [Principles of educational management for citizenship Significant Principles of Educational Management for Citizenship]. Academic Service Journal Prince of Songkla University: (2560), 28 (1), 207-217.
- Sathapornbumrungpaew, P. Wongyai, w. Jitjirajun, J. and Chunchom, S. (2017). “næōthāṅ kānphatthana patchai thī song phon to čit ‘āsā khōṅ nakriān sathāban kān ‘āchiwasuksā nai phāk tawan wan ‘oḷ čhāṅ nūā hā A DEVELOPMENT GUIDELINE OF FACTORS AFFECTING THE SERVICE MIND OF STUDENTS IN VOCATIONAL COLLEGES IN THE NORTHEASTERN hā” [Guidelines for Developing Factors Affecting Volunteer Spirit of Vocational Education Institutions in Eastern Region, Northeastern Region 5; A DEVELOPMENT GUIDELINE OF FACTORS AFFECTING THE SERVICE MIND OF STUDENTS IN VOCATIONAL COLLEGES IN THE NORTHEASTERN 5]. Journal of the research community: Year 11, Issue 3 (September - December 2017).
- Siritarungsri, P. (2017). “kānphatthana kānsuksā phūā khwāmpen phonlamuāṅ CIVIC EDUCATION DEVELOPMENT” [Citizenship Education Development CIVIC EDUCATION DEVELOPMENT]. Sutthiphat: Year 31, Issue 100, October - December 2017.
- Sittikul, S., Satirayakorn, P. and Chiencana, C. (2015). “kānpramcōēn khwāmtoṅkān čhampen nai kān fuk ‘oprom kiēokap kānčhatkān suksā doī būranākān lak pratyā khōṅ sētthakit phōphāṅ khōṅ sathān suksā nai sangkat samnāṅān khana kammakān songsoēm kānsuksā ‘ēkkachon” [Assessment of training needs in education management By integrating the philosophy of sufficiency economy of educational institutions Under the Office of the Private Education Commission]. Academic journals, industrial education King Mongkut's North Bangkok Year 6, Issue 1 January - June 2015.
- Srikasem, S. (2005). “kānphatthana botriān ‘ōnlai doī chai kān riān bæp rūammū rūāṅ kānsūsān mūānchon” [Development of online lessons using cooperative learning on mass communication]. Master of Industrial Education Thesis King Mongkut's University of Technology Thonburi.

- Sripahon, S. (2008). “kānphatthanā chut fuk ‘oprom thāng klai rūāng kānchātkañ rian kānsōñ phūā phatthanā laksana khwāmpen phonlaloḱ khōṅ nakriān samrap khru sangkhommasuksā nonthaburi” [Development of distance training packages on learning management Teaching to develop the student's physical characteristics for social studies teachers in Nonthaburi]. Nonthaburi: Research and Development Institute Sukhothai Thammathirat Open University.
- Student discipline unit, Silpakorn University. (2018). Accessed on 14 August 2018. Accessible from http://dsa.su.ac.th/ksu/?page_id=68
- Teanpearmpoon, N. (2003). “kān pluḱ phang khunnatham chāriyatham samrap nakriān nāiōjītamruāt” [Cultivation of moral ethics for police cadets]. Master of Arts Thesis Nakhon Pathom Rajabhat University.
- Tunsiri, V. (2013). “khwāmpen phonlamūāng phūā sangkhom thammāhippatai” [Citizenship For Dharma society]. Pathum Thani: Rangsit University Press.
- Udompong, L. (2017). “kānsuksā phūā sāng khwāmpen phonlamūāng (Civic / Citizenship Education) nai kān songsoēm botbat khōṅ phāḱ phonlamūāng nai kānmūāng rabop tuāthāēñ : nāēothāng thī yangyūñ phāñ prasopkāñ chāk tāngprathēt” [Education for citizenship (Civic / Citizenship Education) in promoting the role of the citizen sector in the political system. Agent: sustainable approach through Foreign experience]. Accessed on 5 June 2017. Accessible from http://kpi.ac.th/media/pdf/M8_272.pdf
- Wichiranon, T. (2013). “khunnalaksana khōṅ naksuksā mahāwitthayalai theknōyī rāt mongkhon phra nakhōñ” [Characteristics of students at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon]. Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.
- Wichiranon, T. and Arunreung, A. (2016). “kānpramoēñ khwāmtoṅkāñ champen nai kānchāt saphāpwāetlōm thī ‘ūā toḱ kānphatthanā kān rianrū khōṅ naksuksā mahāwitthayalai theknōyī rāt mongkhon phra nakhōñ” [Assessment of the need for organizing an environment that is conducive to learning development of students at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon]. Research Project Year 2016 Faculty of Liberal Arts Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.
- Witkin, B. R. (1984). **Assessing needs in education and social program**. San Francisco: Jossey – Boss Publishers.
- Yamane. T. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row Publishing.